

Ο ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟΣ

(Πίναξ του Λ. Καρρί)

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΕΡΜΑΝΣΟΥΝΤΕΡΜΑΝ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΕΝΟΣ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

Όταν ο γέρο - Τζενάτεκ πέθανε, η μοναχοκόρη του, η Λίλλυ, κατάλαβε πως τελείωσαν πια γι' αυτήν η μέρες της εφθυχίας και της χαράς. Ο πατέρας της, όσο ζούσε, της έβαστάριζε με την εργασία του κάθε άνεσι στη ζωή της και δεν της είχε αφήσει καμιά κληρονομιά. Μένοντας μόνη στον κόσμο, χωρίς κανέναν πόρο, χωρίς οικογένεια, η Λίλλυ αποφάσισε να φύγει από τη μικρή πόλη που γεννήθηκε και να πάει στο Βερολίνο να βρη ή θειά της, την Κα Ρασμύσσην, ή όπως διατηρούσε εκεί ένα μικρό παλαιοβιβλιοπωλείο.

Η θειά της, που δεν είχε κι' αυτή κανένα στον κόσμο, δέχτηκε τη Λίλλυ και την έπηρε να τη βοηθήει στο μικρό της κατάστημα. Στο παλαιοβιβλιοπωλείο αυτό σύχναζαν ποιητές, συγγραφείς και καλλιτέχνες που πήγαιναν και φύλλομετρούσαν τα βιβλία. Από την ημέρα όμως που μπήκε στο παλαιοβιβλιοπωλείο η Λίλλυ, η πελατεία του μεγάλωσε. Εκτός από τις σκοροφαγωμένες και σκουπισμένες όμορφιές των παλιών βιβλίων, υπήρχε τώρα εκεί και μια ζωντανή όμορφιά. Ένας μάλιστα νέος περνούσε εκεί όρες ολόκληρες κάθε μέρα. Λεγόταν Βάλντωβ κι' ήταν ένας γλυττής, που δεν είχε άλλο ιδανικό στη ζωή του από την Τέχνη και την Όμορφιά.

Μιά μέρα, ενώ η θειά της είχε βγη έξω, ο Βάλντωβ βρήκε την ευκαιρία να μιλήσει ιδιαίτερος στη Λίλλυ.

— Δεσποινίς, της είπε, αντιπροσωπεύετε για μένα το ιδανικό της Όμορφιάς και της Τέχνης. Θέλετε να σας κάμω το αγαλιά σας; Θάνα άριστούγεννη, θα δώζω και μένα και σας...

— Το αγαλιά μου; Για να ιδούμε... Κάμετέ το...
— Μά πρέπει να ποζάρετε.

- Αδύνατον! Δέ μπορώ ν' αφήνω το μαγαζί.
- Καλά, την ημέρα. Το βραδυ δεν μπορείτε;
- Δεν θα μ' αφήσει η θειά μου να βγω έξω.
- Έλατε χρονιά, ή θειά σας θα κοιμάται.
- Θα μ' άνιληφθή...
- Άμα θέλετε σεις, δεσποινίς, δια γίνονται...

Η Λίλλυ δεν απάντησε ούτε ναί, ούτε όχι. Μά της άρεσε κι' αυτής ο Βάλντωβ κι' αποφάσισε να πάη στο άτελιέ του. Κι' από την ημέρα εκείνη, κάθε νυχτα, όταν η θειά της κοιμόταν, έβγαινε σιγά-σιγά από το δωμάτιο της, κατέβαινε πατώντας στα νύχια της σκάλες, έπήγαινε στο άτελιέ του νέου, που ήταν στον ίδιο δρόμο, και εκεί κι' ο Βάλντωβ έδούλευε μ' έναν άσυγχρότητο ένθου. Πότε σήκωνε το κεφάλι του και κοίταζε με θαυμασμό τον πόνο του λάτρευε. Και χρονιά από την Κα Ρασμύσσην, ο κόσμος, στο άτελιέ του γλυπτού, πλέχτηκε ένα ειδύλλιο, πώς δεν θα τελείωνε ποτέ.

Η Λίλλυ περνούσε τώρα όλες τις βραδιές στο άτελιέ του Βάλντωβ. Εκεί κάπνιζε βράδυ γ' αμυγδαλινο φιλότεχνο, το βασιόνο φόν Μέρ παρακολουθούσε την εργασία του αγάλματος, θελε να το αγοράσει. Του έκανε έξαιρετική ή όμορφιά της Λίλλυ, την άφρησε να καταλάη γυνοίκες δε γελούνται ποτέ σ' αυτά — πως του σε, μά δεν έτυχε εκ μέρους της Λίλλυ καμιάς ένθου γύνοσως.

Τότε, τυφλωμένος από το πάθος που έννοιθε για τη Λίλλυ, δεν δίστασε να καταφύγη σε μέσα ταπεινά και πρόδουχα.

Κι' έν άπόγευμα, μιλώντας μέ τόν Βάλντωβ, άφησε νά τού ξεφύγουν μεριζοί ύπαινημοί γιά τή Λίλλν. 'Ο Βάλντωβ ίδνε τόν έπείσε νά εξηγηθή καλύτερα και ό βαρώνος τόν έθεβάωσε ψέματα πώς ή Λίλλν είχε γίνει φίλη του. Κόί βλέποντας τήν άπελπισία τού νέου, τού είπα τάχα μ' ένδιαφέρον :

— Φτωχέ μου νέε, έτσι είναι ό κόσμος. Τι μπορείτε νά προσέχετε έσείς στη Λίλλν; Είνε μιά νέα πού άγαλάει τήν πολιτεία, τή μεγάλη ζωή. Κού, μιά τήν άλήθεια, άξίζει ό,τι κι' άν ποιήση. Μένοντας μαζί σας, θά σέφνετε στό άτελείο και' τί κέντρα και' ούς—μην χιττάτε τόρα—θά θισαίσετε τό ταλέντο σας, τό μέλλον σας, σ' ένα αίσθημα, πού, όπως και' νάνα, δέν θά διαρκέση αιώνα. Μά ή πίσρα τού δέν θά σας άγίσση νά δημιουργήσετε... Άφοσιωθείτε στην Τέχνη!

'Ο Βάλντωβ κλείστηκε τότε στό άτελεί του μέ τήν φριχτή γενιάτη πίσρα και' θυμό. Τό βράδι, χωρίς καμιάν εξήγησι, έβλεσε τήν πόρτα κατάμωτρα στη Λίλλν. Λέγοντάς της μόνο πώς ήταν άνάστη γιά τήν άγάτη του.

'Ο βαρώνος από τότε άρχισε νά πολιορκή στενωτέρα τή Λίλλν. Ήταν τόσο λιπυμένη, τόσο άπελπισμένη, έννοιθε τόσο μόνο τόν έαυτό της στόν κόσμο... Κι' ό βαρώνος τής έφρότεινε νά τήν παντρευτή.

'Η Λίλλν, στην άπελπισία της, δέχτηκε.

'Ο βαρώνος τήν έπηρε στόν πάργο του κ' έκει από ένα ταπεινό κορίτσι, τήν έκανε μιά μεγάλη άριστοκρατίσσα. Τής έπηρε δασκάλες, τήν έμόρφωσε, κ' όταν ή χρονολογία έγινε πεταλούδα, τήν παρνούσισε στόν κόσμο.

'Εκάλισε στό μέγαρό του όλην τήν άριστοκρατία, πού έβεινε μαγεμένη μέ τήν όμορφιά, τούς τρώπους, τήν εξητάνα και' τή μορφωσι της Λίλλν. Μαζύ μέ τούς άίλους ό βαρώνος είχε καλύτερι και' τό Βάλντωβ.

'Αμα τόν είδεν ή Λίλλν έννοιωσε μιά βαθεία όλην, ή όποία δέν έφαινε από τήν αντίληψη τού βαρώνου. Αυτό τόν έκανε έξοι φρονών και, καθώς ήταν ποιμένος, διηγήθηκε μπροστά στη Λίλλν και' τό Βάλντωβ τήν άγάτη, στην όποίαν κατέφυγε γιά ν' άποσπάση από τόν καλλιτέχνη τή Λίλλν.

— Άντί νά πάρω τό άγαλμα, είπε, γελώντας, έπίρα τό μοντέλο...

— Αυτό ήταν άημέρα! φωνάζε ή Λίλλν.

Και, μέσα στη γενική κατάληξη τών καλύτερων, έβγαλε τή δαχτυλίδ' τού γάμου, τό πέταξε στό μούτρα τού βαρώνου κ' έφαινε από τό μέγαρο τούζοντίας.

Γιά άρκετό καιρό ό Βάλντωβ, πού' όλες τίς προσπάθειές του, δέν κατορθώσε νά αναβηρή τή ίχνη της. Τήν περίμενε στό άτελεί του, μά έκείνη δέν φαινόταν. Άπελπισμένος, νοιώθοντας τύψεις γιά τήν έλαφρότητα έπίστεψε τότε τό βαρώνο κ' έδωξε τή Λίλλν, χωρίς καν νά εξετάση άν ό,τι έμαθε ήταν άλήθεια, έννοιθε μέσα του νά ξαναζή ό παλμός του έρωτας. Μή βρίσκοντας τή Λίλλν, άφοσιώθηκε στό άγαλμά της, πού τό είχε άρήσει μισοτελειωμένο τότε. Τό έέλειωσε, λεπτενές τίς γραμμές του, τοιθόσε μιάν έκαρπού μελαγχρόνιο, εξιδανικέσε τή μορφή. Ήτανε μιά Λίλλν ίδανική, ή, άθόια, όπως τήν είχε γνωρίσει και' όπως τήν είχε και' τή φαντασία του.

Φεύγοντας από τό μέγαρο τού βαρώνου, βρέθηκε στην κ' όπως τήν έποχή πού πέθανε ό πατέρας της, άφηνον στην κόσμο. Ή άπελπισία της μάλιστα ήταν πιο μεγάλη είχε σχιληθή από τήν ταπεινότητα τού κόσμου. Γιά νά ίσε νά σιγνήσει στό καιρωτά. Μέ τήν όμορφιά της και' τήν γρηγορά άναδείχτηκε μέσα στόν κόσμο τού γλεντιού, βασίλισσα τής μόδας. Μά μέ τήν σπάσει κάθε αισθηματική χορπιστενέ στόν έρωτα, δέν πιστενέ ούτε. Παραδόθηκε σ' όλον τών ειδών καταχρήσεις. Σενούχτια, ποιά, ναρκωτικά, παραλοσία... Μά ή άνία δέν τήν άφηνε. Διευτηγέτο όμορφη πάντα, μά ή γράμμές της είχαν χάσει τήν προτερηνή λεπτότητα, από τήν έκαρπού τής έλπειε ή

δουσερή έκείνη άθωότης, πού είχε άλλοτε...

Μά βραδεία, οι φίλοι τού Βάλντωβ τού άνησιζούσε ή μελαγχολία του, τόν έπηρεαν νά τόν διασεδάσουν. Άργά έπηρεαν σ' ένα κομπορέ. Μά μέλις μπήκαν μέσα, έ Βάλντωβ αντίκρουσε τή Λίλλν. Σάν τρολλός από τή ζωά έτρεξε κοντά της.

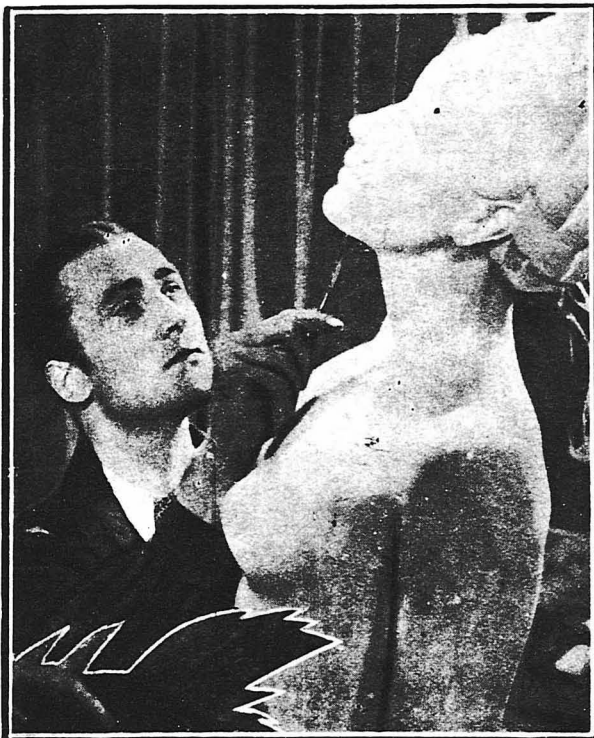
— Λίλλν! Έδώ; Κ' έγώ σέ περίμενα νά γερήσης στό άτελεί, στη φωλίτσα μας! Έλα, πάμε νά ξαναρχίσουμε τήν όμορφη και' άληθή ζωή σάν πρώτα...

— Βάλντωβ, έβουσε μέσα μου κάθε αισθημα.

— Μην τό λές αυτό, Λίλλν. Σ' άγαπά πάντα και' σέ στό βάθος τής καρδιάς σου διατηρείς, σάν στίβα ζωά από στάχτη, τό παλιό σου αισθημα. Έλα! Τόσον καιρό έζησα μέ τή θέησι σου. Τελείωσα τό άγαλμά σου. Πάμε νά τό ίδης...

'Η Λίλλν σήκωσε τούς όμους της. Τόν ακολουθήσεν όμως, γιάτι ύπόφερε από πλήξη και' τής γεννήθηκε και' κάποια περιέργεια. Μά όταν έβγήσαν από κεί μέσα, στό δρόμο, όσο άπομακρονόταν από τό καιρωτά, έννοιθε νά μεγαλώνη μέσα της μιά έλπίδα.

«Πούδς έξέρει! σκεφτόταν. Μπορεί μέσα στις στάχτες τής καρδιάς μου νά βρισκεται καμιά στίβα και' νά ξαναζήνη το αισθημα».

Μη βρίσκοντας τή Λίλλν, άφοσιώθηκε στό άγαλμά της

Κι' άμέσως σφισάστηκε κάτω άναίσθητη...

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

Η ΠΟΛΚΑ

Τήν πόλκα τήν έπενόησε και' τήν πρωτοχορέψε μιά άσημη χορεύτρια, ή Άννα Στέζακ, ή όποία ζούσε μέχρι πολύ άόλων έτών, άποτρωθηνμένη στό Κονοτόπν μέ τά παιδιά της και' τά έγγόνια της.

Μιά μέρα, τό 1830, χόρευε άυτοσχεδίους χορούς σ' ένα ύπαιθρο έπαρχιακό θέατρο, όταν πέρασε από κεί ό χοροδιδάσκαλος Ίοσή, Νερούδ, ό όποιος τόσο γοητεύθηκε από τόν άυτοσχεδίον χορό τής Άννας, ώστε τήν παρεκάλεσε νά τού διδάξη τά βήματά του.

Τήν άλλη Κυριακή, ό Νερούδ, εύρισκόμενος στό χοροδιδασκαλείο του, έδίδασκε στους μαθητάς του τό νέο χορό, ό όποιος, χάρις στην πρωτοτυπία του και' στους όραιοίς ρυθμούς του, δέν άργησε νά διαδοθή εύρύτατα.

'Αργότερα τελειοποιήθηκε και' έγινε χορός τής μόδας πού ξετρούλιανε τούς νέους και' τίς νέες τών σαλονιών.

«Πόλκας στη διάλεκτο τής Βοημίας σημαίνει «μισός», επειδή οι βηματισμοί τού νέου χορού ήσαν μισοί.

